

Adam Orliński, Dorota Todys

Organy spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej

Rocznik Samorządowy 4, 274-289

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Adam Orliński, Dorota Todys, Wyższa Szkoła Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach

Organy spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej

Authorities of Cooperative Savings and Credit Union

przesłanie tekstu 14 lipca 2015 r., ocena 13 września 2015 r.

Streszczenie

Organami spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej są: walne zgromadzenie, rada nadzorcza, zarząd. Szczególnego rodzaju organem opiniodawczym jest komisja kredytowa. Z uwagi na to, iż problematyka organów kasy w ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych z dnia 5 listopada 2009 r. ujęta jest jedynie w sposób fragmentaryczny, a zgodnie z ustawą w kwestiach nieuregulowanych stosuje się przepisy prawa spółdzielczego, organy spółdzielni należało przedstawić w odniesieniu do ustawy Prawo spółdzielcze.

Słowa kluczowe: organy spółdzielni, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, spółdzielnia

Abstract

Credit union authorities are: general meeting, supervisory board, management board. A special kind of consultative body is the credit committee. Due to the fact that the issue of organ cash in the Law on Unions - credit dated 5 November 2009 it is included only in a fragmentary way, and according to the law in matters not governed by the provisions of the Cooperative Law, a cooperative bodies had to be provided for the cooperative Law.

Keywords: credit unions, cooperative, co-operative bodies

1. Wprowadzenie

Każdy rodzaj spółdzielni ma obowiązek posiadania określonej struktury organizacyjnej pozwalającej realizować ustawowe i statutowe cele. Spółdzielnia posiada osobowość prawną, co obliguje ją do posiadania organów, powołanych w celu prowadzenia przedsiębiorstwa, zarządzania majątkiem spółdzielni i reprezentowania jej na zewnątrz¹.

Zgodnie z brzmieniem art. 38 Kodeksu cywilnego² (k.c.) osoba prawna działa w sposób przewidziany ustawą i statutem poprzez swoje organy. Zatem działanie osób fizycznych powołanych jako członków organów osoby prawnej jest rozumiane jako

działanie osoby prawnej, także skutki czynności prawnych dokonywanych przez członków jej organów przypisywane są osobie prawnej³.

W ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych⁴ problematyka organów spółdzielni ujęta jest w sposób fragmentaryczny, a zatem zastosowanie znajdują przepisy ustawy Prawo spółdzielcze (pr. spółdz.)⁵. W świetle art. 35 prawa spółdzielczego w spółdzielni funkcjonuje zasada trójpodziału ustawowych organów spółdzielni. Obligatoryjnymi organami spółdzielni są: walne zgromadzenie lub zebranie przedstawicieli, rada nadzorcza i zarząd. W przypadku zastąpienia walnego zgromadzenia przez zebranie przedstawicieli dodatkowym czwartym organem są zebrania grup członkowskich. Statut spółdzielni zgodnie z regulacją zawartą w art. 35 § 3 prawa spółdzielczego może przewidywać ponadto tworzenie innych organów spółdzielni⁶.

Warto dodać o ciekawym rozwiązaniu istniejącym w Niemczech. Zgodnie z aktem prawnym regulującym działalność spółdzielni w Niemczech, wielokrotnie nowelizowaną Ustawą o spółdzielniach z 1889 roku, w spółdzielniach mających ponad tysiąc pięciuset członków walne zgromadzenie zostaje zastąpione zgromadzeniem delegatów. Jednak w statucie spółdzielni mogą znaleźć się postanowienia określające ważne decyzje, które podejmowane będą nadal przez ogół członków. Zatem niemiecka regulacja umożliwiła stałe funkcjonowanie zarówno walnego zgromadzenia jak i zgromadzenia przedstawicieli⁷.

Do obligatoryjnych organów spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej stosownie do art. 32 pr. spółdz. oraz art. 18 i kolejnych ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (dalej jako u.o.skok) zaliczyć należy: walne zgromadzenie lub zebrania grup członkowskich w kasie, gdzie zebranie przedstawicieli zastąpiło walne zgromadzenie, rada nadzorcza, zarząd, oraz komisja kredytowa jako organ opiniodawczy⁸.

Pierwotnie art. 17 u.o.skok wymieniał jako obligatoryjne następujące organy kasy: zebranie przedstawicieli- wykluczona została możliwość istnienia walnego zgromadzenia w kasie, rada nadzorcza, oraz zarząd. W przepisie art. 17 nie było informacji o zebraniach grup członkowskich⁹.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 12 stycznia 2012 roku uznał regulację artykułu 17 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych za niezgodną z Konstytucją RP¹⁰. W rezultacie przepis art. 17 u.o.skok został w całości uchylony, a strukturę organów spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych regulują przepisy prawa spółdzielczego¹¹.

Zasadniczo organy spółdzielni są organami kolegialnymi¹². Zgodnie z u.o.skok organy kasy mają charakter kolegialny i liczą co najmniej trzech członków. Ustawodawca nie przewidział żadnych wyjątków od tej reguły¹³. W art. 18 u.o.skok ustawodawca wskazał

wymogi kwalifikacyjne skierowane do członków organów kas: zebrania przedstawicieli, rady nadzorczej i zarządu. Ponadto we wspomnianym artykule wskazał określone obowiązki spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej wobec Komisji Nadzoru Finansowego. Podstawowym wymogiem dla członków organów kas jest członkostwo w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej. Ponadto kandydaci muszą spełnić przesłanki: niekaralności, gwarantować stabilne i ostrożne zarządzanie kasą, posiadać odpowiednie doświadczenie i wykształcenie. Na członków rady nadzorczej i zarządu pr. spółdz. i przepisy szczególne nakładają pewne ograniczenia dotyczące, np. zakazu pełnienia funkcji członka rady nadzorczej i zarządu przez osobę skazaną na środek karny ujęty w art. 39 pkt 2 Kodeksu karnego¹⁴ (k.k.), przedstawionego w art. 56 § 2 prawa spółdzielczego zakazu konkurencji, zakazu pełnienia funkcji członka rady nadzorczej przez osoby wskazane w art. 57 pr. spółdz. Ustawodawca w art. 18 ust. 2 u.o.skok przewidział ograniczenie reprezentacji pracowników spółdzielni w radzie nadzorczej i zebraniu przedstawicieli, których udział nie może przekroczyć jednej trzeciej składu wymienionych organów. Celem tej regulacji jest zapewnienie niezależności wskazanych organów od zarządu spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej¹⁵.

Stosownie do art. 19 u.o.skok członkowie organów spółdzielni pełnią swoje funkcje nieodpłatnie. Zasada ta dotyczy obligatoryjnych i fakultatywnych organów spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Reguła nieodpłatnego pełnienia funkcji na podstawie postanowienia zawartego w statucie może zostać uchylona w stosunku do zarządu. W przypadku zarządu podstawą przyznania wynagrodzenia może być tzw. stosunek wewnętrzny, będący zobowiązaniem osoby do wypełniania czynności związanych z pełnieniem określonej funkcji. Stosunkiem tym może być stosunek pracy w oparciu o umowę o pracę lub o powołanie, o umowę zlecenia, kontrakt menedżerski itd. Treść zobowiązań zawartych w takiej umowie musi nawiązywać do zadań, oraz kompetencji zarządu zawartych w ustawie¹⁶.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 września 2000 r., przedstawił pogląd, iż odwołanie lub zawieszenie członka zarządu nie jest równoznaczne z rozwiązaniem umowy o pracę¹⁷. Zasada związana z nieodpłatnym pełnieniem funkcji ma charakter bezwzględnie obowiązujący wobec członków innych organów spółdzielni. Członkowie tych organów mają jednak prawo do zwrotu poniesionych przez nich wydatków związanych z działalnością w tym organie¹⁸.

2. Walne zgromadzenie

Walne zgromadzenie, jako organ uchwałodawczy i kontrolny jest najwyższym organem spółdzielni¹⁹. Zdanie takie wyraził m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 31 marca 1992 roku²⁰. Każdemu członkowi spółdzielni przysługuje prawo uczestnictwa w walnym zgromadzeniu. Członek może uczestniczyć w walnym zgromadzeniu osobiście, albo przez pełnomocnika, jednakże pełnomocnikiem nie może być członek zarządu, ani pracownik kasy²¹. Członkowie spółdzielni będące osobami prawnymi uczestniczą w walnym zgromadzeniu poprzez ustanowionego pełnomocnika. Ponadto pełnomocnik może zastępować jednego członka²².

Bez względu na liczbę zadeklarowanych, oraz wniesionych udziałów każdemu członkowi przysługuje zgodnie z obowiązującą w prawie spółdzielczym zasadą jeden głos²³. W statucie spółdzielni, w której członkostwo mają wyłącznie osoby prawne, może znaleźć się zapis określający inny sposób ustalania liczby głosów²⁴. Regulacja ta jest zgodna z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 9 lipca 2004 roku, potwierdził, iż „w spółdzielniach osób prawnych statut może określać inną zasadę ustalania liczby głosów”²⁵.

„Do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia kasy należy:

1. uchwalanie kierunków rozwoju działalności gospodarczej oraz społecznej i kulturalnej;
2. rozpatrywanie sprawozdań rady nadzorczej, zatwierdzanie sprawozdań rocznych i sprawozdań finansowych oraz podejmowanie uchwał, co do wniosków członków spółdzielni, rady lub zarządu w tych sprawach i udzielanie absolutorium członkom zarządu;
3. rozpatrywanie wniosków wynikających z przedstawionego protokołu polustracyjnego z działalności spółdzielni oraz podejmowanie uchwał w tym zakresie;
4. podejmowanie uchwał w sprawie sposobu pokrycia strat (z uwzględnieniem art. 26 ust. 2 i 3 u.o.skok);
5. podejmowanie uchwał w sprawie zbycia nieruchomości, zbycia zakładu lub innej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej;
6. podejmowanie uchwał w sprawie przystępowania do innych organizacji gospodarczych oraz występowania z nich;
7. oznaczanie najwyższej sumy zobowiązań, jaką spółdzielnia może zaciągnąć,
8. podejmowanie uchwał w sprawie połączenia się spółdzielni, jej podziału oraz likwidacji;
9. rozpatrywanie odwołań od uchwał rady w postępowania wewnątrzspółdzielczego;

10. uchwalanie zmian statutu (art. 38 § 1 pr. spółdz)²⁶.

Zgodnie z regulacją art. 38 § 2 prawa spółdzielczego zakres wyłącznej kompetencji walnego zgromadzenia może zostać rozszerzony na podstawie zapisów w statucie²⁷.

Zarząd jest zobowiązany do zwołania walnego zgromadzenia co najmniej raz w roku, nie później niż w terminie sześciu miesięcy od upływu roku obrachunkowego. Ponadto zarząd ma obowiązek zwołać walne zgromadzenie na żądanie rady nadzorczej i jeżeli w statucie nie ma zapisu podwyższającego ilość członków – na żądanie co najmniej jednej dziesiątej członków, liczba ta nie może być jednak niższa niż trzech. Jeśli w spółdzielni walne zgromadzenie zostało zastąpione zebraniem przedstawicieli, zarząd jest zobligowany do jego zwołania, gdy z żądaniem wystąpi jedna trzecia przedstawicieli, lub zebrania grup członkowskich liczące minimum jedną piątą ogółu członków spółdzielni. Treść żądania powinna być zgłoszona w formie pisemnej ze wskazanym celem zwołania walnego zgromadzenia, które winno zostać zwołane w terminie do sześciu tygodni²⁸.

Zarząd spółdzielni o zwołaniu walnego zgromadzenia, jego miejscu, czasie i porządku obrad zawiadamia członków, związek rewizyjny zrzeszający spółdzielnię i Krajową Radę Spółdzielczą. Pr. spółdz. nie zawiera unormowania dotyczącego formy zawiadomienia, pozostawiając zagadnienie regulacji statutowej²⁹. Zgodnie z sentencją wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 r. w sytuacji, gdy zarząd działa jako organ kolegialny do zwołania walnego zgromadzenia konieczna jest uchwała zarządu, decyzji tej nie może podjąć prezes zarządu jednoosobowo³⁰.

Uchwały, jeżeli ustawa, albo statut nie stanowi inaczej, podejmowane są przez walne zgromadzenie w sprawach objętych porządkiem obrad podanym w zawiadomieniu, w obecności nie mniej niż połowy członków uprawnionych do głosowania zwykłą większością głosów³¹. Statut spółdzielni może przewidywać możliwość podejmowania uchwał przez walne zgromadzenie bez zachowania wyżej określone *quorum*³². Potwierdził to Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 18 maja 1995 roku³³.

Głosowanie jest jawne, poza wyjątkami dotyczącymi wyborów członków władz, oraz wniosków o ich odwołanie. Uchwały walnego zgromadzenia podejmowane są zasadniczo zwykłą większością głosów. Kwalifikowana większość głosów jest wymagana, aby zmienić statut, odwołać przed upływem kadencji członka rady nadzorczej, oraz dokonać połączenia lub likwidacji spółdzielni³⁴.

Zgodnie z brzmieniem art. 42 § 1 prawa spółdzielczego uchwała walnego zgromadzenia wiąże zarówno członków jak i organy spółdzielni³⁵. Uchwała walnego zgromadzenia rozumiana jest jako czynność prawna, jeżeli jest przyczyną powstania określonych skutków prawnych³⁶. Jako czynność prawna, może zatem posiadać braki

formalne lub materialne. W obowiązującym pr. spółdz. regulacje dotyczące wadliwości uchwały walnego zgromadzenia znajdują się w art. 42³⁷. W świetle art. 42 § 2 nieważna jest uchwała walnego zgromadzenia, jeżeli jest sprzeczna z ustawą. Uchwała taka może być poddawana w wątpliwość na zasadach ogólnych, w każdym czasie, przez każdą osobę mającą w tym prawny interes³⁸. Zaskarżona w trybie art. 42 § 2 prawa spółdzielczego uchwała nie podlega uchyleniu, jest ona nieważna z mocy prawa³⁹. Sąd Najwyższy orzekł w wyroku z dnia 18 marca 2010 r., iż zgodność uchwały z obowiązującymi przepisami ocenia się według stanu prawnego na dzień podjęcia uchwały⁴⁰. Stanowisko potwierdzające nieważność uchwały spowodowaną sprzecznością z ustawą zajął również Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 6 marca 2014 roku⁴¹.

Przesłanką zaskarżalności i w konsekwencji uchylenia uchwały walnego zgromadzenia może być zgodnie z przepisem art. 42 § 3 pr. spółdz. jej niezgodność ze statutem i dobrymi obyczajami. Uchylona może być także uchwała w wyniku której może dojść do zaszkodzenia interesom spółdzielni lub pokrzywdzenia jej członka⁴². Sąd Najwyższy w sentencji wyroku z dnia 10 kwietnia 2013 roku określił jak należy rozumieć pojęcie „dobrych obyczajów” rozstrzygając w kwestii uchylenia uchwały walnego zgromadzenia⁴³.

Wydane przez sąd orzeczenie uchylające uchwałę posiada charakter konstytutywny⁴⁴. W konsekwencji wyroku uchylającego uchwałę walnego zgromadzenia traci ona moc ze skutkiem *ex tunc*, jednak zanim zapadnie wyrok, jest ważna i skuteczna⁴⁵. Regulacje dotyczące legitymacji czynnej, reprezentacji spółdzielni przed sądem, terminu do wytoczenia powództwa, oraz dopuszczalności nieuwzględniania wskazanego terminu przez sąd zawiera art. 42 § 4-8 prawa spółdzielczego⁴⁶. Możliwość nieuwzględnienia terminu do wytoczenia powództwa przez sąd została wskazana w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 8 sierpnia 2013 roku⁴⁷.

Zgodnie z poglądem doktryny w świetle art. 42 § 9 pr. spółdz. zasadne jest, posługiwanie się koncepcją uchwały nieistniejącej⁴⁸. Ze wskazaną uchwałą mamy do czynienia, gdy na skutek istnienia uchybień formalnych nie można mówić o właściwym złożeniu oświadczenia woli przez organ spółdzielni⁴⁹. Dotyczy to np. sytuacji, gdy sfałszowano wyniki głosowania, gdy niezrozumiała jest treść uchwały, gdy podjęta uchwała dotyczy sprawy nie przewidzianej w porządku obrad, gdy na walnym zgromadzeniu brak przewidzianego *quorum*⁵⁰. Na skutek najpoważniejszych wad formalnych uchwała walnego zgromadzenia może zostać zatem uznana jako nieistniejąca⁵¹. Sąd Najnowszy w sentencji wyroku z dnia 14 marca 2013 r. określił katalog przyczyn uznania uchwały walnego zgromadzenia za nieistniejącą⁵². Ustawodawca w art. 42 § 9 pr. spółdz. przewidział, iż

orzeczenie sądu uchylające uchwałę walnego zgromadzenia, stwierdzające jej nieważność lub nieistnienie odnosi skutek prawny zarówno wobec członków spółdzielni jak i jej organów⁵³.

3. Rada Nadzorcza

U.o.skok nie zawiera regulacji dotyczących trybu wybierania, liczby członków oraz zadań rady nadzorczej. Zatem stosować należy, postanowienia pr. spółdz., oraz regulacje statutu spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej. Rada nadzorcza jest organem sprawującym nadzór i kontrolę nad działalnością prowadzoną przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową. Zgodnie z brzmieniem art. 45 pr. spółdz. rada nadzorcza jest organem wybieranym zgodnie ze statutem przez walne zgromadzenie, albo zebranie przedstawicieli, bądź przez zebrania grup członkowskich i składa się z minimum trzech członków, będących członkami spółdzielni. Wyjątek dotyczy osób prawnych, w których przypadku do rady nadzorczej może zostać wybrana osoba, która nie jest członkiem spółdzielni⁵⁴.

W myśl art. 35 § 2 pr. spółdz. bez względu na organ dokonujący wyboru, wybór członka do rady nadzorczej następuje w głosowaniu tajnym, to samo obowiązuje w przypadku odwołania jej członka⁵⁵. Długość trwania kadencji rady nadzorczej określa statut⁵⁶. W momencie wyboru do rady nadzorczej powstaje mandat członka organu kasy, wygasa natomiast z upływem kadencji lub na skutek odwołania, oraz rezygnacji. Mandat członka rady wygasa także z chwilą śmierci⁵⁷. Z racji członkostwa w radzie nadzorczej członkowi tego organu nie przysługują w porównaniu do innych członków, żadne specjalne uprawnienia organizacyjne, albo majątkowe⁵⁸.

Ustawodawca w art. 18 ust. 3 u.o.skok zobowiązał kasę do poinformowania o powołanym składzie rady nadzorczej, a także o zmianach jej składu, oraz spełnieniu wymagań kwalifikacyjnych przez członków rady Komisję Nadzoru Finansowego⁵⁹. Poinformowanie organu nadzoru powinno nastąpić poprzez wysłanie zawiadomienia w pozwalającym na jego sporządzenie terminie. Przyjmuje się, iż jako wskazówkę należy traktować termin na zgłoszenie zmienionych danych, które objęte są obowiązkiem wpisu do rejestru przedsiębiorców we właściwym sądzie rejestrowym. Z uwagi na to, iż w ustawie nie ma sprecyzowanych sankcji dotyczących zaniedbania obowiązku o którym mowa w art. 18 ust. 3 ustawy, należy przyjąć, że wiąże się to z ogólnymi sankcjami nadzorczymi. Komisja Nadzoru Finansowego ma zapewnić kontrolę nad powoływaniem członków rady nadzorczej, oraz spełnianiem przez nich kwalifikacji wskazanych w ustawie. Należy, podkreślić, iż sąd rejestrowy, który prowadzi rejestr przedsiębiorców, do którego

wpisana jest spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa zgodnie z ustawą o Krajowym Rejestrze Sądowym⁶⁰ jest zobligowany do kontroli zgodności zgłoszeń z normami prawnymi⁶¹.

„Do kompetencji rady nadzorczej kasy należą:

1. bieżący nadzór i kontrola działalności kasy, wykonywany także przez badanie okresowych sprawozdań i sprawozdań finansowych oraz dokonywanie okresowych ocen wykonania zadań gospodarczych, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania przez kasę praw jej członków;

2. przeprowadzanie kontroli nad sposobem załatwiania przez zarząd wniosków organów kasy i jej członków;

3. uchwalanie planów gospodarczych i programów działalności społecznej i kulturalnej;

4. podejmowanie uchwał w sprawie nabycia i obciążenia nieruchomości oraz nabycia zakładu lub innej jednostki organizacyjnej;

5. podejmowanie uchwał w sprawie przystępowania do organizacji społecznych oraz występowania z nich;

6. zatwierdzanie struktury organizacyjnej kasy;

7. rozpatrywanie skarg na działalność zarządu;

8. składanie walnemu zgromadzeniu sprawozdań zawierających wyniki kontroli i ocenę sprawozdań finansowych;

9. podejmowanie uchwał w sprawach czynności prawnych dokonywanych między kasą a członkiem zarządu lub dokonywanych przez kasę w interesie członka zarządu, a także reprezentowanie spółdzielni przy tych czynnościach;

10. podejmowanie decyzji w sprawie udzielenia kredytu lub pożyczki członkowi zarządu,

11. wybór pełnomocnika kasy na walne zgromadzenie Kasy Krajowej⁶².

Na podstawie regulacji zawartych w statucie zakres działania rady nadzorczej stosownie do art. 46 § 2 prawa spółdzielczego może zostać rozszerzony, zwykle wiąże się to z ograniczeniem uprawnień zarządu⁶³. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 12 grudnia 2012 r. potwierdził statutową możliwość rozszerzenia uprawnień rady nadzorczej⁶⁴. W celu wykonywania powierzonych zadań rada nadzorcza może wymagać wyjaśnień i sprawozdań zarówno od zarządu, pracowników jak i członków spółdzielni. Ponadto ma prawo do przeglądania dokumentów, ksiąg, a także sprawdzania stanu majątku spółdzielni⁶⁵.

Rada nadzorcza realizuje swoje zadania kolegalnie, jednak do działania związanego z reprezentowaniem kasy podczas dokonywania czynności prawnych między

kasą, a członkiem zarządu albo w interesie członka zarządu, może upoważnić dwóch członków rady. Rada nadzorcza podejmuje decyzje w drodze uchwały. Statut spółdzielni, lub wskazany w nim regulamin rady nadzorczej określa tryb posiedzeń, zasady porządku obrad, zdolność uchwałodawczą, procedurę podejmowania uchwał. Rada nadzorcza podejmując uchwały musi zatem przestrzegać swoich kompetencji, oraz zobowiązana jest kierować się postanowieniami statutu i właściwym regulaminem. W przypadku niezastosowania się do tych regulacji uchwała podjęta przez radę nadzorczą może być wadliwa. Niezgodność uchwały z przepisami ustawy może prowadzić do bezwzględnej nieważności i podmioty zainteresowane mogą w tej sytuacji wystąpić z powództwem stosownie do art. 189 kodeksu postępowania cywilnego⁶⁶. Pogląd o bezwzględnej nieważności uchwały rady nadzorczej, z uwagi na mniejszy skład rady, niż wskazany pr. spółdz. wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 września 2003 roku⁶⁷. Uchwała dotycząca wykluczenia, albo wykreślenia członka ze spółdzielni podjęta niezgodnie z postanowieniami statutu może zostać zaskarżona na zasadach, które są przewidziane do uchwał walnego zgromadzenia⁶⁸. Regulację tą podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 lipca 2006 roku⁶⁹. W doktrynie i orzecznictwie istnieje również pogląd, iż w niektórych sytuacjach możliwe jest uznanie uchwały rady nadzorczej za nieistniejącą⁷⁰.

Kompetencje rady nadzorczej mogą zostać zawieszane z mocy prawa w następujących wypadkach: ustanowienia przez organ nadzoru zarządcy komisarycznego lub postanowienia o likwidacji kasy, a także na skutek decyzji Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej przejęcia spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej przez bank krajowy lub inną kasę⁷¹.

4. Zarząd spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej

Zarząd posiada kompetencje do kierowania spółdzielnią, oraz reprezentowania jej na zewnątrz. Ustawodawca w art. 48 § 2 pr. spółdz. wprowadził domniemanie kompetencji zarządu⁷². U.o.skok w przepisie art. 20, ustala skład zarządu liczący od trzech do pięciu osób. Wskazane unormowanie stanowi *lex specialis* do art. 49 § 1 pr. spółdz. stanowiącego, iż postanowienie statutu może przewidywać jednoosobowy zarząd. Zarząd jest powoływany przez radę nadzorczą w tajnym głosowaniu spośród kandydatów posiadających odpowiednie kwalifikacje i spełniających warunki wskazane w art. 18 u.o.skok, tj. spośród członków spółdzielni posiadających odpowiednie wykształcenie, doświadczenie, niekaranych, gwarantujących stabilne i ostrożne zarządzanie kasą. Wyłączny charakter kompetencji rady nadzorczej do powoływania zarządu jest

bezwzględnie obowiązujący i stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 49 § 2 pr. spółdz., zasady wyboru członków zarządu nie można więc zmieniać postanowieniami statutu⁷³.

Zarząd może być powoływany na czas nieoznaczony lub na określoną kadencję⁷⁴. Długość kadencji powinien określać statut spółdzielni. Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa ma obowiązek zgłaszania i wpisu powołanego zarządu i każdej jego zmiany do rejestru przedsiębiorców. Wpis ten ma charakter deklaracyjny. Członek zarządu uzyskuje mandat od daty powołania, a powodem wygaśnięcia mandatu może być upływ kadencji, odwołanie i rezygnacja. Ponadto przyczyną wygaśnięcia jest śmierć, oraz wystąpienie pewnych zdarzeń prawnych dotyczących spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej. Zgodnie z postanowieniami u.o.skok i pr. spółdz. członkowie zarządu mogą być odwoływani w każdym czasie. W spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych kompetencje do odwołania członka zarządu posiada rada nadzorcza⁷⁵. Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2004 r. członkowi zarządu, który został odwołany z funkcji, przysługuje, z uwagi na łączący go ze spółdzielnią stosunek cywilnoprawny, możliwość zaskarżenia podjętej przez radę nadzorczą uchwały do sądu cywilnego⁷⁶.

U.o.skok w przepisach art. 71 ust. 2 pkt 1 przewiduje możliwość odwołania członków zarządu przez Komisję Nadzoru Finansowego, w sytuacji, gdy działalność kasy narusza przepisy prawa albo statutu i mimo upomnienia na piśmie, swoją działalnością zagraża interesom członków, a zarząd za uchybienia jest bezpośrednio odpowiedzialny. W świetle art. 73 ust. 3 zd. 1 u.o.skok członek zarządu może być także odwołany z mocy prawa. Sytuacja ma miejsce, gdy Komisja Nadzoru Finansowego ustanowi w kasie zarządcę komisarycznego, podejmie decyzję odnośnie przejęcia spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej przez bank krajowy lub inną kasę. W przypadku, gdy organ nadzoru podejmie decyzję o likwidacji kasy, zarząd zgodnie z przepisem 74d omawianej ustawy ulega rozwiązaniu, a mandaty członków wygasają⁷⁷.

Powołanie prezesa zarządu spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej wymaga zgody Komisji Nadzoru Finansowego⁷⁸. Przepis art. 21 u.o.skok jest wzorowany na treści art. 22b prawa bankowego i uzależnia powołanie prezesa zarządu kasy od zgody Komisji. Wniosek o zgodę na powołanie prezesa spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej składa rada nadzorcza. Może tego dokonać zarówno przed jak i po powołaniu wskazanej osoby, jednakże w tej sytuacji powołanie następuje po podjęciu przez Komisję pożądanego decyzji. Organ nadzoru w świetle art. 21 ust. 2 odmówi wyrażenia zgody na pełnienie funkcji prezesa przez osobę, która została skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo, oraz przestępstwo skarbowe z wykluczeniem przestępstw ściganych na podstawie oskarżenia prywatnego. Komisja odmówi również akceptacji, gdy

osoba przewidziana do objęcia stanowiska prezesa zarządu będąc zatrudnionym lub pełniąc funkcję członka organu spowodowała udokumentowane straty. Ponadto, nie jest możliwe wyrażenie przez Komisję zgody w sytuacji, gdy wobec określonej osoby orzeczono zakaz związany z prowadzeniem działalności gospodarczej, pełnieniem funkcji reprezentanta, oraz pełnomocnika na podstawie art. 373 prawa upadłościowego i naprawczego⁷⁹ lub na podstawie art. 39 pkt 2 w zw. z art. 41 K.K. Istnieją również fakultatywne przesłanki podjęcia negatywnej decyzji odnośnie osoby przewidzianej do objęcia stanowiska prezesa, związane z prowadzeniem przeciwko niemu postępowania karnego lub o przestępstwo skarbowe, albo prawomocne skazanie go za przestępstwo inne niż wskazane w przepisie art. 21 ust. 2 pkt.1⁸⁰.

Zgoda na pełnienie funkcji prezesa przez określoną osobę wyrażona przez Komisję ma charakter decyzji administracyjnej. W przypadku ponownego wyboru tej samej osoby na stanowisko prezesa rada nadzorcza nie występuje ponownie o zgodę Komisji⁸¹.

5. Komisja kredytowa jako opiniodawczy organ spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej

Komisja kredytowa jest zgodnie z art. 22 u.o.skok organem obligatoryjnym, mającym opiniodawczy charakter⁸². Organ ten sprawuje dodatkową kontrolę nad działalnością kasy związaną z udzielaniem przez nią kredytów. Ustawa nie zawiera regulacji dotyczących składu komisji kredytowej, oraz zasad jej powoływania i odwoływania. Kwestie z tym związane reguluje zatem statut spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej. Odnośnie składu komisji należy zachować zasadę kolegalności. Statut powinien wskazywać organ kompetentny do wyboru członków komisji kredytowej. Członkowie komisji kredytowej powoływani są w głosowaniu tajnym. W statucie powinny znaleźć się zapisy dotyczące kadencji komisji kredytowej, oraz przyczyny wygaśnięcia mandatu jej członków. U.o.skok nie wskazuje kwalifikacji, jakie muszą posiadać członkowie komisji kredytowej. Jednakże regulacja art. 22 ust. 2 jednoznacznie stwierdza, iż członkami komisji nie mogą być członkowie zarządu lub rady nadzorczej. Zakaz ten nie dotyczy udziału w pozostałych organach kasy. Poza opisanym, ustawa nie określa innych zakazów, mających służyć zachowaniu niezależności w tym organie. Nadto, regulacja statutowa powinna zawierać zagadnienia związane z pracami komisji kredytowej: zasadami posiedzeń, zdolnością uchwałodawczą, wytycznymi dotyczącymi obrad, oraz podejmowania decyzji przez komisję⁸³.

Komisja kredytowa wykonuje następujące zadania: opiniuje wnioski dotyczące udzielania pożyczek i kredytów, przedstawia zarządowi propozycje odnośnie

zabezpieczenia i warunków dla udzielanych przez kasę pożyczek, oraz kredytów, a także przedstawia zarządowi wnioski dotyczące wydłużenia terminów spłat pożyczek i ich przymusowego ściągnięcia w przypadku nieterminowej spłaty. Zarząd spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej opiniami komisji nie jest związany⁸⁴. W postanowieniach statutu mogą się znaleźć dodatkowe zadania powierzone komisji kredytowej np. przygotowywanie procedur udzielania pożyczek, nie mogą one jednak naruszać kompetencji innych organów⁸⁵.

6. Podsumowanie

Problematyka dotycząca organów spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej ujęta w u.o.skok jest przedstawiona jedynie w sposób fragmentaryczny. W kwestiach nieuregulowanych tą ustawą stosuje się przepisy pr. spółdz. U.o.skok określiła kwalifikacje, jakie muszą posiadać członkowie zarządu, oraz rady nadzorczej spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej. Celem wprowadzenia uregulowania dotyczącego kwalifikacji członków zarządu i rady nadzorczej było zapewnienie właściwego zarządzania kasą, przez osoby mające właściwe kompetencje. Rozwiązanie to ma gwarantować zgodne z prawem funkcjonowanie spółdzielni i rozwój jej działalności.

¹ H. Cioch, *Zarys prawa spółdzielczego*, Warszawa 2007, s. 32.

² Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 121, ze zm.).

³ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe Komentarz*, Warszawa 2014, s. 167.

⁴ Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 1450, ze zm.). Dalej jako: u.o.skok.

⁵ Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 1443 ze zm.). Dalej jako: pr. spółdz.

⁶ H. Cioch, *Zarys...*, s. 32.

⁷ A. Suchoń, *Spółdzielczość rolnicza w Niemczech*, „Przegląd Prawa Rolnego” 2012, nr 1 (10), s. 254.

⁸ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 167.

⁹ Ibidem, s. 167.

¹⁰ Wyrok TK z dnia 12 stycznia 2012 r., Kp 10/09, Legalis nr 444143.

¹¹ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 168.

¹² P. Grzesiok, *Pojęcie i charakter prawny uchwały organu spółdzielni*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego”, 2005, zesz. 1, s. 170.

¹³ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 168.

¹⁴ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz.U. Nr 88 poz. 553, ze zm.

¹⁵ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze ...*, s. 174-178.

¹⁶ Ibidem, s. 182-184.

- ¹⁷ Wyrok SN z dnia 7 września 2000 r., I PKN 101/00, Legalis nr 52860.
- ¹⁸ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 184.
- ¹⁹ M. Józefczyk, *Pełnomocnictwo do udziału w walnym zgromadzeniu spółdzielni*, „Rejent” 2005, nr 12, s. 79.
- ²⁰ Postanowienie SN z dnia 31 marca 1992 r., II CRN 4/92, Lex nr 497753.
- ²¹ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze kasy...*, s. 168.
- ²² A. Wowerka, *Spółdzielnie* [w:] *Polskie prawo handlowe*, red. J. Ciszewski, Warszawa 2009, s. 237.
- ²³ K. Pietrzykowski, *Spółdzielnia a spółka handlowa (II)*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 1991, nr 7 (517), s. 101.
- ²⁴ A. Wowerka, *Spółdzielnie...*, s. 237.
- ²⁵ Wyrok SN z dnia 9 lipca 2004r., II CK 426/03.
- ²⁶ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 169.
- ²⁷ H. Cioch, *Zarys...*, s. 34.
- ²⁸ A. Wowerka, *Spółdzielnie...*, s. 236.
- ²⁹ A. Stefaniak, *Prawo spółdzielcze. Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych. Komentarz*, LEX/el. 2014.
- ³⁰ Wyrok SN z dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1062/00.
- ³¹ A. Wowerka, *Spółdzielnie...*, s. 237.
- ³² A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 169.
- ³³ Uchwała SN z dnia 18 maja 1995 r., III CZP 62/95.
- ³⁴ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 169.
- ³⁵ A. Wowerka, *Spółdzielnie...*, s. 237.
- ³⁶ K. Pietrzykowski, *Bezwzględnie nieważne uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni (de lege lata i de lege ferenda)* [w:] *Prace z prawa prywatnego. Księga pamiątkowa ku czci Sędziego Janusza Pietrzykowskiego*, red. Z. Banaszczyk, Warszawa 2000, s. 205.
- ³⁷ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 169.
- ³⁸ *Ibidem*, s. 169-170.
- ³⁹ A. Stefaniak, *Prawo...*, LEX/el. 2014.
- ⁴⁰ Wyrok SN z dnia 18 marca 2010 r., V CSK 260/09.
- ⁴¹ Wyrok SA w Rzeszowie z dnia 6 marca 2014 r., I ACa 572/13. Zob. też wyrok SA w Gdańsku z dnia 23 maja 2013 r., V ACa 139/13.
- ⁴² A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze kasy...*, s. 170.
- ⁴³ Wyrok SN z dnia 10 kwietnia 2013 r., IV CSK 582/12.
- ⁴⁴ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 170.
- ⁴⁵ A. Stefaniak, *Prawo...*, LEX/el. 2014.
- ⁴⁶ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 170.
- ⁴⁷ Wyrok SA w Szczecinie z dnia 8 sierpnia 2013 r., I ACa 309/13, Legalis nr 776464.
- ⁴⁸ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 170.
- ⁴⁹ K. Pietrzykowski, *Spółdzielnie mieszkaniowe. Komentarz*, LEX/el. 2013.
- ⁵⁰ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 170.

- ⁵¹ A. Stefaniak, *Prawo...*, LEX/el. 2014.
- ⁵² Wyrok SN z dnia 14 marca 2013 r., I CSK 382/12. Zob. też wyrok SN z dnia 24 września 2003 r., I PK 336/02.
- ⁵³ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 170.
- ⁵⁴ P. Ruczkowski, A. Szlachciński, *Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe w świetle nowej ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych z dnia 5 listopada 2009 r.* [w:] *Prawne i ekonomiczne problemy funkcjonowania spółdzielczości finansowej na przełomie XX i XXI wieku*, red. P. Ruczkowski, B. Rutkowski, Kielce 2011, s. 121.
- ⁵⁵ K. Stefaniuk, *Wybór członków rady nadzorczej spółdzielni*, „Państwo i Prawo” 1992, nr 8, s. 76.
- ⁵⁶ H. Cioch, *Zarys...*, s. 39.
- ⁵⁷ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze ...*, s. 172.
- ⁵⁸ Z. Niedbała, *Rada nadzorcza w systemie organów spółdzielni*, „Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny” 1987, zesz. 2, s. 46.
- ⁵⁹ K. Pietrzykowski, *Charakterystyka nowych regulacji prawnych dotyczących spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych* [w:] *Prawne i ekonomiczne determinanty rozwoju spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w Polsce*, red. J. Ossowski, Sopot 2010, s. 35.
- ⁶⁰ Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, Dz.U. z 2013 r. poz. 1203, z późn. zm.
- ⁶¹ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze ...*, s. 180-181.
- ⁶² Ibidem, s. 171.
- ⁶³ H. Cioch, *Zarys...*, s. 34-35.
- ⁶⁴ Wyrok SN z dnia 12 grudnia 2012 r., III CSK 49/12, Legalis nr 667405.
- ⁶⁵ H. Cioch, *Zarys...*, s. 35.
- ⁶⁶ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 171-172.
- ⁶⁷ Wyrok SN z dnia 18 września 2003 r., I CK 115/02, Legalis nr 61444.
- ⁶⁸ A. Sikorska-Lewandowska, *Sprzecznosc uchwały rady nadzorczej ze statutem spółki lub spółdzielni*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2013, nr 11, s. 46.
- ⁶⁹ Wyrok SN z dnia 14 lipca 2006 r., II CSK 71/06, Legalis nr 89112.
- ⁷⁰ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze ...*, s. 172.
- ⁷¹ Ibidem, s. 172.
- ⁷² A. Wowerka, *Spółdzielnie...*, s. 239.
- ⁷³ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze ...*, s. 187.
- ⁷⁴ H. Cioch, *Zarys...*, s. 39.
- ⁷⁵ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze ...*, s. 187.
- ⁷⁶ Wyrok SN z dnia 30 września 2004 r., IV CK 13/04, Legalis nr 170582.
- ⁷⁷ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze ...*, s. 188.
- ⁷⁸ P. Ruczkowski, A. Szlachciński, *Spółdzielcze...*, s. 121.
- ⁷⁹ Ustawa z 28 lutego 2003 r.- Prawo upadłościowe i naprawcze, Dz.U. z 2012 r. poz. 1112, ze zm.
- ⁸⁰ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 193.
- ⁸¹ Ibidem, s. 191.

⁸² P. Ruczkowski, A. Szlachciński, *Spółdzielcze...*, s. 121.

⁸³ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 195.

⁸⁴ P. Ruczkowski, A. Szlachciński, *Spółdzielcze...*, s. 121.

⁸⁵ A. Herbert, Sz. Pawłowski, P. Zakrzewski, *Spółdzielcze...*, s. 199.

Bibliografia

Literatura

Cioch H., *Zarys prawa spółdzielczego*, Warszawa 2007.

Grzesiok P., *Pojęcie i charakter prawny uchwały organu spółdzielni*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2005, zesz. 1.

Herbert A., Pawłowski Sz., Zakrzewski P., *Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Komentarz*, Warszawa 2014.

Józefczyk M., *Pełnomocnictwo do udziału w walnym zgromadzeniu spółdzielni*, „Rejent” 2005, nr 12.

Niedbała Z., *Rada nadzorcza w systemie organów spółdzielni*, „Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny” 1987, zesz. 2.

Pietrzykowski K., *Bezwzględnie nieważne uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni (de lege lata i de lege ferenda)* [w:] *Prace z prawa prywatnego. Księga pamiątkowa ku czci Sędziego Janusza Pietrzykowskiego*, red. Z. Banaszczyk, Warszawa 2000.

Pietrzykowski K., *Charakterystyka nowych regulacji prawnych dotyczących spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych* [w:] *Prawne i ekonomiczne determinanty rozwoju spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w Polsce*, red. J. Ossowski, Sopot 2010.

Pietrzykowski K., *Spółdzielnia a spółka handlowa (II)*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 1991, nr 7 (517).

Pietrzykowski K., *Spółdzielnie mieszkaniowe. Komentarz*, LEX/el. 2013.

Ruczkowski P., Szlachciński A., *Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe w świetle nowej ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych z dnia 5 listopada 2009 r.* [w:] *Prawne i ekonomiczne problemy funkcjonowania spółdzielczości finansowej na przełomie XX i XXI wieku*, red. P. Ruczkowski, B. Rutkowski, Kielce 2011.

Sikorska-Lewandowska A., *Sprzecznność uchwały rady nadzorczej ze statutem spółki lub spółdzielni*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2013, nr 11.

Stefaniak A., *Prawo spółdzielcze. Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych. Komentarz*, LEX/el. 2014.

Stefaniuk K., *Wybór członków rady nadzorczej spółdzielni*, „Państwo i Prawo” 1992, nr 8.

Suchoń A., *Spółdzielczość rolnicza w Niemczech*, „Przegląd Prawa Rolnego” 2012, nr 1 (10).

Wowerka A., *Spółdzielnie*, [w:] *Polskie prawo handlowe*, red. J. Ciszewski, Warszawa 2009.

Akty normatywne

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny, Dz.U. z 2014 r. poz. 121, ze zm.

Ustawa z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze, Dz.U. z 2013 r. poz. 1443, ze zm.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny, Dz.U. z 1997 r. nr 88, poz. 553, ze zm.

Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 roku o Krajowym Rejestrze Sądowym,

Dz.U. z 2013 r. poz. 1203, ze zm.

Ustawa z 28 lutego 2003 roku- Prawo upadłościowe i naprawcze, Dz.U. z 2012 r. poz. 1112, ze zm.

Ustawa z dnia 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych,

Dz.U. z 2013 r. poz. 1450, ze zm.

Orzecznictwo

Wyrok TK z dnia 12 stycznia 2012 r., Kp 10/09.

Uchwała SN z dnia 18 maja 1995 r., III CZP 62/95.

Wyrok SN z dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1062/00.

Wyrok SN z dnia 18 września 2003 r., I CK 115/02.

Wyrok SN z dnia 24 września 2003 r., I PK 336/02.

Wyrok SN z dnia 9 lipca 2004 r., II CK 426/03.

Wyrok SN z dnia 30 września 2004 r., IV CK 13/04.

Wyrok SN z dnia 14 lipca 2006 r., II CSK 71/06.

Wyrok SN z dnia 18 marca 2010 r., V CSK 260/09.

Wyrok SN z dnia 12 grudnia 2012 r., III CSK 49/12.

Wyrok SN z dnia 14 marca 2013 r., I CSK 382/12.

Wyrok SN z dnia 10 kwietnia 2013 r., IV CSK 582/12.

Wyrok SA w Gdańsku, z dnia 23 maja 2013 r., V ACa 139/13.

Wyrok SA w Szczecinie z dnia 8 sierpnia 2013 r., I ACa 309/13.

Wyrok SA w Rzeszowie z dnia 6 marca 2014 r., I ACa 572/13.

Mgr Adam Orliński: doktorant na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

E-mail: morlin20@wp.pl.

Mgr Dorota Todys: absolwentka Wyższej Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach.

E-mail: dorota30t@op.pl.